

magas és a mély hangoké a téli nyugalom és a tavaszi érés ellentétét sugallja. A befejezésben rezzenésnyi alkonyatként árny suhan a flóra fölött: ennyi, a természet irracionálisául a fauna, egy nyúl jelenléte.

Poézisének csúcsairól mérlegelve Hajnal Anna költészetét, Babits tanácsát igazolva látjuk. Korán megmutatkozó kettős vonzalma a teremtő természet és az érzékletes részletek iránt, mindez pedig egy erősen lírai alkat magatartására hangolva aligha fejlődhetett volna ki sokatmondón a személytelen kollektívum formanyelvén, a szabad versben. A kötött forma a rímelésnek is inkább teret ad, bár Hajnal Anna a sorvégi öszszecsengést, vallomásos mondatfűzéséhez illőn, úgy alkalmazza, ahogy szeretett mesetere, Babits fogalmazta meg Kosztolányi-nekrológiájában: ha úgy nő ki a sor végén, magától, mint ágon a virág. Mindamellet megfigyelhettük a kankalinos versben, hogy milyen leleményesen képes kompozíciós szerepet szabni a rímekre. Áradó himnikus dikcióját épp a kötöttségek: sorzáratok egymásra utalásai, ismétlések, gondolati párhuzamok erősítik zuhatagos fortissimóvá; erre a mellérendeléses szabad vers nyájként haladó sorai alkalmatlanok.

Annak, aki most barátokzik Hajnal Anna költészetével, Gergely Ágnes és Székely Magda gondosan szerkesztett és méltó válogatását (*TISZTA TISZTA TISZTA*, 2006) ajánlhatom; a költő személyéhez jó kalauz Bóna Anna bevezetője, alkotóműhelyébe Alföldy Jenő utószava.

Vörös István

SZEMÜVEG A BECSUKOTT SZEM FÖLÖTT

Sokat karattyoltam a tanítványaimnak
önismeretről. Az én tanítványaim? Egyetlen
mentségem, már az elején megmondtam:
azon fogok igyekezni, hogy tőlem semmit
ne tanuljanak. Még ez se sikerült.

De én ismerem-e magamat? Alig volt
szerencsém a szerelemben, mert nem tudtam
eldönteni, hogy szép vagyok-e vagy
csúnya. Ha legalább a csúnya mellett
ki merek kötni, már értem a helyzetem.

Én persze ingyen szerettem volna,
azért a titokért szeressenek belém,
amit én se látok, magam se élvezek,
valamiért, ami kívülem van bennem,
mert mások helyett is én vagyok én.

Nem szerettek. Az önismerethiány
a legfőbb kincsem. A tükörben is azt látom,
mint más szemet, orrot, szakállt. Nem
tudom, szakállas-e. Nem is akarom megtudni.
Másokat se biztatnék se arra, hogy engem,

se arra, hogy önmagukat megismerjék.

A FORRADALOMRÓL

Mennyire lehet idő nélkül élni?
Az emberben mindenféle belső órák
ketyegnek, és még ha maga el is
feledkezik az időről, nem tudja,
hogyan dél van-e vagy este hat,

csörög az éhség, tiktakkol a halandóság,
néha lemegy vagy felkel a nap.
A hidegben fázunk, a meztelen nőtől
melegünk lesz, ezer évek óta isszák a bort,
eszik a kenyeret, nem lehet föllázadni

a zöld szín, a gyönyör viszontagságai
ellen, mert ha minden kényszert legyőzünk,
nem marad semmi. Ezért lehetetlen a
forradalom. Ha lenne egy város, ahol
nem használnak autót, nem ismerik a mű-

anyagot, ahol a hírek füstjelekkel
terjednek, akkor könnyűszerrel választanám,
amit nem választhatok, hanem csinálni
kell. Ha a lét nem lenne diktatúra,
a nemlét forradalom, a valóság se

lenne olyan unalmas, mint egy ünnepi beszéd.

Lázár Júlia

A SZENT POÉZIS

A színek évszakában
maradt fekete-kék.
Pörgette hosszú tölcsér,
egy tornádóval élt.
A pörge szellem szánta,
szövetségese lett.
Cikáztak: két koromszem
hideg vizek felett.

A LÉTEZÉSNEK

A létezésnek súlya van.
Az évekkel növekszik.
Ellentarthat a
szeretet. Színek.
Egy táj. Egy dallam.
Talán nem is a súly nő,
ha csontok boltja roppan,
az anyag ami átlényegül,
megfeszül, visszapattan,
talán a végső ernyedés
is
csak ritmusváltás a dalban.

RELATIVITÁS

Világokat fogott át
egyetlen lélegzete,
ahogy az alku szólt,
rengett a föld bele,
taposott és taposták,

ugrált a földeken,
a széllel, vízzel táncolt,
hogy egy legyen vele.
A lépte óriási,
nem látja, min tapos,
de füttyög közben bátran,
hogy hátráltassa még,
mikor a még nagyobb bakancs
az ő fejére lép.

Nathaniel Hawthorne

LÁTNOKI KÉPEK*

Szabó Szilárd fordítása

– Ez ám a festő! – kiáltott fel Walter Ludlow lelkesülten. – Nem csak a maga művészetében jeleskedik, de kitanulta a tudomány és a műveltség minden ágát. Mather doktorral héberül társalog, Boylston doktornak meg leckét ad anatómiából. Egyszóval, még a legnagyobb tudósaink sem tudják zavarba hozni, ha vitába bonyolódik velük a maguk szakterületén. Ráadásul finom úriember... világpolgár... úgy ám, igazi kozmopolita; hiszen folyékonyan beszél minden ország és minden nép nyelvét, akárha ott született volna, kivéve azokat, akikhez most készülődik, az őslakókéét. De ez mind semmi, nem ezért bámulom igazán.

– Ugyan, ne butáskodj! – mosolygott Elinor, aki igazi női kíváncsisággal hallgatta végig ennek a kivételes embernek a jellemrajzát. – Ennyi bőven elég a bámulathoz.

– Elég hát – válaszolta a szerelmese –, de feleannyit sem érne az egész, ha nem járulna hozzá a hajlékonyság, az a veleszületett képessége, ahogyan szót ért a különféle emberekkel, még hozzá olyan könnyedén, hogy mindenki... és kiváltképp a nők, Elinor... önnön tükörképére ismer ebben a csodálatos festőben. De a legsodásabb képességét még nem is említettem.

– Az ég szerelmére, ha még csodatévő erővel is rendelkezik – nevetett föl Elinor –, akkor szegény úriember tényleg jól teszi, ha elmenekül Bostonból. Mondd, festőről beszélsz te egyáltalán vagy valami vajákosról?

– Na, most ráhibáztál – kiáltott föl a férfi –, csakhogy ez a kérdés komolyabb ám, mint képzelnéd. Azt beszélnek róla, hogy nemcsak a modell vonásait festi le, hanem a lelkét és a szívét is. Megragadja az eltitkolt érzéseket és szenvedélyeket, és úgy veti oda a vászonra, ahogyan a nap a sugarait... vagy ha történetesen egy gonosztevő portréját

* Ezt a történetet egy anekdota sugallta, melyet Stuartról terjesztettek, és Dunlap jegyzett le A DÍSZÍTŐ MŰVÉSZETEK TÖRTÉNETE című könyvében – lebilincselő olvasmány bárki számára, és a művészeknek, úgy hisszük, kiváltképp tanulságos. (Hawthorne jegyzete.)